

Кайдаш Л. Ю.

*Національний університет державної податкової служби України,
старший викладач кафедри фінансового права, здобувач*

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АДАПТАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ПОВ'ЯЗАНИХ З ВПРОВАДЖЕННЯМ У ПРАВОВЕ ПОЛЕ УКРАЇНИ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

Адаптація – це в основному процес «з одностороннім рухом». Мова йде про приведення національного законодавства у відповідність з вимогами Європейського Союзу. Іншими словами, кожний, хто вступає в цей Союз, має грати за його правилами.

Загальнополітичні передумови адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу визначені Угодою про партнерство і співпрацю між Україною і Європейськими Співтовариствами і їх державами-членами від 14 червня 1994 р. Для реалізації цієї Угоди у серпні 2000 р. була створена Національна рада з питань адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Державним органом, безпосередньо відповідальним за адаптацію, є Міністерство юстиції України.

У цей час відповідні роботи здійснюються на основі Концепції Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, схваленої Верховною Радою України 21 жовтня 2002 р. Відповідно до цієї Концепції адаптація в даній сфері – це поетапне прийняття і впровадження нормативно-правових актів України, розроблених з урахуванням законодавства Європейського Союзу.

Метою Загальнонаціональної програми є створення законодавчого поля для входу України в Європейський Союз. Ця програма формується на основі правової і євроінтегрованої політики України загалом і направлена на забезпечення раціонального використання наукового потенціалу, матеріальних і фінансових ресурсів для створення сучасної правової системи з метою вирішення комплексу поточних і перспективних задач розвитку України як незалежної демократичної держави з ринковою економікою.

Одним із напрямків такої адаптації є впровадження в національне законодавство України рішень Європейського суду з прав людини, як прецедентних норм. З цією метою Верховною Радою України було прийнято 2.02. 2006 р. Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», який був прийнятий внаслідок демократизації українського суспільства після подій 2004-2005 років. Мета Закону полягає насамперед у врегулюванні особливостей виконання рішень Європейського суду з прав людини в частині стягнення з держави сум, присуджених Європейським судом з прав людини, законодавчого закріплення процедури вжиття заходів загального та індивідуального характеру. З прийняттям вищевказаного Закону виникла проблема пов'язана з оприлюдненням Рішень Європейського суду на теренах України, з метою використання і застосування в нормотворчій та практичній діяльності державних органів.

Виконанню підлягають рішення палат Європейського суду з прав людини, які відповідно до п. 2 ст. 44 Конвенції набули статусу остаточних, тобто якщо сторони заявлять про те, що вони не звертатимуться з клопотанням про передачу справи на розгляд Великої палати, з моменту, як сплине тримісячний строк від дати винесення рішення; якщо не було подано клопотання про передачу справи на розгляд Великої палати; або якщо комітет у складі п'яти суддів відхилив клопотання про передачу справи на розгляд Великої

палати. Рішення Великої палати стають остаточними з моменту винесення.

Усі рішення Суду виносяться або англійською, або французькою мовою, крім випадків, коли Суд вирішує винести рішення обома цими мовами, які є офіційними.

При вирішенні цієї проблеми на перший план постають питання пов'язані з адекватним перекладом Рішень Європейського суду та інформаційне розміщення їх для вільного доступу до вказаних Рішень, тому що формування і розвиток інформаційної інфраструктури спрямовано на перехід від політики підтримки окремих інформаційно-комп'ютерних технологій до цілісної державної політики по розробці і реалізації державної програми «Електронна Україна».

На даний час в Україні створюється, згідно Закону України «Про доступ до судових рішень», Єдиний державний реєстр судових рішень – автоматизована система збирання, зберігання, захисту, обліку, пошуку та надання електронних копій судових рішень. До цього Реєстру включаються усі судові рішення судів загальної юрисдикції, ведення якого забезпечує Державна судова адміністрація України. Порядок ведення Реєстру затверджується Кабінетом Міністрів України

Судові рішення, внесені до Реєстру, є відкритим для безоплатного цілодобового доступу на офіційному веб-порталі судової влади України. Судові рішення, внесені до Реєстру, можуть офіційно опубліковуватись у друкованих виданнях.

На нашу думку схожий Реєстр повинен бути і для рішень Європейського суду з прав людини, який можливо був би окремим розділом у Єдиному державному реєстрі судових рішень.

На сьогоднішній день переклади всіх остаточних рішень Європейського суду з прав людини щодо України публікуються в «Офіційному віснику України», а також розміщуються на офіційному сайті Міністерства юстиції. Крім того, після набуття чинності Законом України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» стислий виклад рішення Суду опубліковуються в газеті «Урядовий кур'єр» – офіційному виданні Уряду України. Цей же стислий виклад протягом трьох днів розсилається усім державним органам та зацікавленим особам, при цьому до нього додається копія оригінального тексту. Крім того, практика Суду як щодо України, так і щодо інших держав систематично публікується у спеціалізованому журналі «Практика Європейського суду з прав людини. Рішення. Коментарі», що видається неурядовою організацією Українська Правнича Фундація. Окремі рішення та тематичні збірки також перекладаються на українську мову та друкуються іншими неурядовими організаціями.